

Nedanstående rekommendation om skolors deltagande i verksamhet utanför skolan ges med anledning av frågor som har uppkommit efter regionförvaltningsverkets beslut i ett klagomålsärende gällande deltagande i Stafettkarnevalen. Lagstiftningen och tidigare givna rekommendationer och anvisningar är oförändrade.

Rekommendation för skolornas deltagande i verksamhet utanför skolan inom den grundläggande utbildningen

Regionförvaltningsverkens svenska enhet för bildningsväsendet 2.5.2016

Läsårsplan/arbetsplan

- Tas upp i 9 § i förordningen om grundläggande utbildning
- Utbildningsanordnaren sammanställer läsårsvis
- Baserar sig på läroplanen
- Innehåller allmänt ordnande av undervisningen, arbetstider, undervisning utanför skolan, övrig verksamhet i samband med undervisningen samt andra frågor som har att göra med anordnande av undervisning
- Utbildningsanordnaren ska kommunicera de centrala frågorna i läsårsplanen med eleverna och deras vårdnadshavare

Enligt lagen har skolan en allmän skyldighet att främja likabehandling i sin verksamhet. Skolan ska därför också gällande sitt deltagande i verksamhet utanför skolan bedöma hur denna skyldighet bäst kan uppnås.

Utgångspunkten inom grundläggande utbildning är att skolans verksamhet är öppen för alla elever. Om **utbildningsanordnaren anser** att någon viss verksamhet inte är avsedd för alla elever bör detta finnas tydligt angivet i läsårsplanen. Utbildningsanordnaren bör då beakta att begränsningen av deltagandet måste **stämma överens med skolans läroplan och värdegrund** och utbildningsanordnaren måste kunna **motivera begränsningen**. Denna motivering kan skrivas in i läsårsplanen i samband med begränsningen. Här bör man också beakta på vilket sätt verksamheten finansieras. Det är viktigt att komma ihåg att den **grundläggande utbildningen är avgiftsfri**, vilket Utbildningsstyrelsen har utformat rekommendationer kring (Anvisningar för avgiftsfria exkursioner och lägerskolor).

Enligt 47 a § i lagen om grundläggande utbildning ska eleverna ges möjlighet att **delta i beredningen** av läsårsplanen. Utbildningsanordnaren ska också regelbundet utreda elevernas och deras vårdnadshavares åsikter om skolans och utbildningsanordnarens verksamhet. Eleverna och vårdnadshavarna bör således tas med då man planerar eventuella begränsningar. Elevkåren ska höras innan man fastställer läsårsplanen.

Om man har begränsat deltagandet och tvingas göra ett urval bland eleverna, bör detta ske **enligt på förhand bestämda kriterier** som i god tid har **kommunicerats till elever och vårdnadshavare**.

Eventuell särbehandling måste bedömas i förhållande till elever i en jämförbar situation. Att begränsa möjligheten att delta till vissa hela årskurser är acceptabelt eftersom en sådan begränsning inte har att göra med eleven som person. Däremot är ett löfte om deltagande någon gång under skoltiden inte likvärdigt med att vissa elever i en jämförbar situation får delta i detta nu.

Rekommendation gällande deltagande i Stafettkarnevalen

Följande aspekter kan beaktas vid bedömningen av huruvida utbildningsanordnaren anser att Stafettkarnevalen är öppen för alla elever:

- Skolan behöver inte delta i Stafettkarnevalen varje år.
- Skolan borde bereda möjligast många möjlighet att delta i Stafettkarnevalen.
- Alla elever som deltar i Stafettkarnevalen behöver inte få springa, utan deltagande på annat sätt, exempelvis i hejarklacken, är möjligt.
- Även om alla elever har möjlighet att delta i Stafettkarnevalen, kan deltagandet vara frivilligt om skolan ordnar alternativt program.
- Man kan förutsätta att alla som deltar utför någon prestation i samband med Stafettkarnevalen, exempelvis genom att delta i löpträningar, springa i tävlingen, delta i hejarklacken eller utforma skolans maskot.
- Eftersom den grundläggande utbildningen ska vara avgiftsfri får det inte utgöra ett hinder för deltagande att en elev inte deltar i finansieringen av resan. Det är heller ingen självklarhet att en föräldraförening deltar i kostnaderna.